

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Katedra trestního práva

Posudek vedoucího práce

na diplomovou práci studenta Daniela Truxy

„Postavení poškozeného v trestním řízení“

Zaměření diplomové práce a její základní koncepce

Autor zvolil ke zpracování své diplomové práce téma mnohokrát popsané. To na jedné straně může být výhodou pro sumu dříve vyslovených odborných názorů, na druhé straně omezující v možnosti přinést názory nové. Přesto se svého úkolu zhostil poměrně solidně, mimo jiné i proto, že pečlivě uvážil a v úvodu popsal, jakým vývojem postavení poškozeného v právním řádu prošlo v posledních několika desetiletích, a tyto trendy pak v diplomové práci zachytil.

Použité metody a způsob zpracování zvolené problematiky

Diplomant zpracoval problematiku na základě analýzy právních předpisů, odborné literatury, tedy pramenů v podobě učebnic, komentářů, monografií, řady odborných statí, převážně z oblasti domácí, ale částečně též zahraniční literatury. Ocenit lze, že si vytkl cíl práce velmi promyšleně, zvolil jako vůdčí metodu historického přehledu a vývoje zasazeného do širšího politického či mezinárodního kontextu.

Zvolená systematika a obsah práce

Zvolená systematika odpovídá schválenému zadání a je správná. Po nezbytném, ale jak bylo již výše připomenuto, velmi obsažném úvodu, přichází druhá kapitola s názvem Historický vývoj institutu poškozeného v trestním řízení (str. 11-23). Zde popisuje úpravu a okolnosti jejího přijetí počínaje rokem 1873, kdy byl schválen posléze dlouho účinný rakouský trestní řád obsahující dnes již v trestním řízení České republiky téměř neznámé instituty soukromého účastníka a podpůrného žalobce a soukromého žalobce. Navazuje popis politického, ekonomického i právního zlomu po roce 1948 a situaci 50. let ještě rozčleňuje na období do a po roce 1956. Kapitola pak vrcholí analýzou úpravy účinné od roku 1962 až do současné doby, opět s milníky jednotlivých novelizací. Těžištěm práce je kapitola třetí Trestněprávní analýza institutu poškozeného (str. 24-39), která vymezuje nejprve pojem a klasifikaci institutu poškozeného, rozlišuje dvě kategorie poškozených v závislosti na jejich místě v adhezním řízení, člení poškozené rovněž podle povahy způsobené škody nebo újmy a zabývá se podrobněji adhezním řízením. V závěru této kapitoly nalezneme popis zastupování poškozeného a právní nástupnictví. Čtvrtá kapitola Odškodňování obětí trestné činnosti (str. 40-52) v souladu se svým názvem obsahuje výčet podmínek, za nichž je pomoc obětem poskytována, genezi právní úpravy a i kriminologický pohled neboli problém tzv. sekundární viktimizace. Stručnější pátá kapitola popisuje Trestní stíhání se souhlasem poškozeného (str.

53-56). V šesté kapitole Procesní odklony (str. 57-62) jsou popsány existující alternativní způsoby vedení trestního řízení s akcentem na postavení poškozeného upravené v trestním řádu, ale také v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže. Sedmá kapitola s názvem Evropský pohled na problematiku poškozeného (str. 63-67) se zabývá právními dokumenty i judikaturou mezinárodních institucí (rada Evropy, Evropský soud pro lidská práva, Evropská unie, Soudní dvůr EU), navazující osmá kapitola Mezinárodněprávní aspekty institutu poškozeného (str. 68-70) příslušnými akty OSN. Devátá kapitola Vybraná zahraničně právní úprava (str. 71-74) popisuje úpravu německou. Shrnutí, závěry a návrhy de lege ferenda (str. 75-80) jsou obsahem kapitoly desáté. Práce končí obvyklým seznamem použitých pramenů a anglicky psaným Resumé.

Hodnocení práce a náměty pro obhajobu

Práce je bezesporu způsobilá k obhajobě. Autor se dostatečně důkladně vypořádal se zpracovávanou látkou, vystihl podstatné trendy v úpravě postavení poškozeného od 70. let 19. století až téměř do současné doby, zejména pak v posledních dvaceti letech. Neustrnul na mechanickém popisu zákonných změn, nýbrž vývoj zasadil i do širšího společenského a politického kontextu, který je v poslední době charakterizován tzv. restorativním pojetím trestní justice. Vhodný je jak mezinárodní, resp. evropský pohled, tak i výběr německé úpravy ke komparaci. Zjištění z analyzované literatury vhodně kompiluje a doplňuje je vlastními úsudky. Zvládnutí problematiky lze dokumentovat na přehledném shrnutí a návrzích de lege ferenda, kde formuluje čtyři okruhy problémů hodných další diskuze a případného legislativního zpracování. Jistým nedostatkem práce je její „nedotažení“ do úplné současnosti. Nemělo být přehlédnuto, že legislativní vývoj na tomto poli se nezastavil ani v poslední době a vyústil v poměrně zásadní změny účinné od 1. 1. 2012. Námětem na obhajobu je proto seznámení s těmito změnami, jejich zasazení do kontextu závěrů diplomové práce a zhodnocení přínosu.

V případě úspěšné obhajoby navrhuji předběžně známku výborně až velmi dobře.

V Plzni dne 14. května 2012

JUDr. Josef Baxa
vedoucí diplomové práce

